

การขยายความหมายของคำว่า “กัฏ” ในภาษาไทย:

การศึกษาตามแนววรรณศาสตร์ปริชาน

โสธรวี สมเพชร*

รับบทความ: 2 ธันวาคม 2563

แก้ไขบทความ: 21 ธันวาคม 2563

ตอบรับ: 25 ธันวาคม 2563

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มุ่งวิเคราะห์ความหมายของคำว่า “กัฏ” ในภาษาไทย และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ทางความหมายของคำว่า “กัฏ” โดยเก็บข้อมูลจากคลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลโดยสุ่มเลือกตัวอย่างข้อความที่มีคำว่า “กัฏ” ประกอบอยู่จำนวน 300 ข้อความ โดยศึกษาเฉพาะคำว่า “กัฏ” ที่เป็นคำมูลหรือคำเดี่ยว ผลการศึกษาพบว่า ความหมายของคำว่า “กัฏ” มี 9 ความหมาย ได้แก่ 1) เอาพินกดไว้ไม่ให้หลุด 2) เอาพินกดไว้ให้แน่น เป็นอาการแสดงถึงความอดกลั้น 3) เอาพินกดให้ทะลุ ให้ฉีกขาด ให้เป็นแผล เพื่อทำร้าย ทำลาย กิน เป็นต้น 4) ต่อสู้กันโดยเอาพินกดเพื่อทำร้ายอวัยวะของอีกฝ่ายที่เป็นสิ่งมีชีวิตชนิดเดียวกันให้เป็นแผล 5) นำสัตว์มาต่อสู้กันโดยเอาพินกดเพื่อทำร้ายอวัยวะของอีกฝ่ายให้เป็นแผล ใช้เรียกเป็นชื่อการละเล่น 6) ทำให้เปื่อยเป็นแผล 7) ทำให้กร่อนสลายหรือจางลง 8) ทะเลาะวิวาท และ 9) พุดชวนทะเลาะวิวาท ความหมายของคำว่า “กัฏ” ทั้ง 9 ความหมาย จำแนกเป็นความหมายทางกายภาพ

* นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
(อีเมล: somravee.som@gmail.com)

ซึ่งแสดงกิริยาอาการที่ใช้ฟัง ได้แก่ ความหมายที่ 1 ถึง 5 และความหมายเชิงเปรียบเทียบเกี่ยวกับการใช้ฟัง ได้แก่ ความหมายที่ 6 ถึง 9 ผลการวิเคราะห์ยังพบว่า ความหมายทั้ง 9 ความหมายของคำว่า “ก๊ต” ล้วนสัมพันธ์กัน คำว่า “ก๊ต” มีการขยายความหมายจากความหมายทางกายภาพซึ่งแสดงกิริยาอาการที่ใช้ฟังไปสู่ความหมายเชิงเปรียบเทียบเกี่ยวกับการใช้ฟัง ผ่านกระบวนการทางปริชาน ได้แก่ กระบวนการอุปลักษณะ และกระบวนการนามนัย โดยจำแนกรูปแบบของกระบวนการขยายความหมายตามทฤษฎีคำหลายความหมาย 4 ประเภท (Four categories theory of polysemy) ของ Riemer (2005) ได้ 4 รูปแบบ ได้แก่ อุปลักษณะที่มีความหมายแก่น นามนัยแบบเน้นผลลัพธ์ นามนัยโดยอาศัยปริบท และนามนัยแบบเน้นส่วนประกอบย่อย

คำสำคัญ: อรรถศาสตร์ปริชาน, คำหลายความหมาย, อุปลักษณะ, นามนัย

The Semantic Extension of /kàt/ in Thai: A Cognitive Semantic Study

Somravee Somphetch**

Received: December 2, 2020

Revised: December 21, 2020

Accepted: December 25, 2020

Abstract

The purpose of this study is to analyze the senses of /kàt/ in Thai and to analyze the semantic relations between them. Data on the word /kàt/ was collected by randomly selecting samples of

** Ph.D. student, Department of Thai, Faculty of Arts, Chulalongkorn University (E-mail: somravee.som@gmail.com)

300 sentences containing the word /kàt/ from the Thai National Corpus. The researcher collected only /kàt/ simple word. It is found that /kàt/ has 9 senses: 1) to use teeth to press against something. 2) to press something firmly with teeth, as an indication of tolerance. 3) to press teeth through something, for tearing into wounds to destroy, eat, etc. 4) to fight each other by pressing teeth to injure the body parts of the other. 5) to bring animals to fight each other by pressing their teeth to injure each other's organs, which used to be called a game 6) to decompose a wound 7) corrode or fade 8) to brawl and 9) talking to brawl. The senses from 1) to 5) are physical meanings concerning the action of teeth, while the senses from 6) to 9) are metaphorical meanings concerning the action of teeth. The senses of /kàt/ are related to one another. The word /kàt/ extends the senses from physical meaning about action of teeth to metaphorical meaning about action of teeth by way of two cognitive processes, which are metaphor and metonymy. The processes are divided into 4 categories according to the Riemer's 'Four categories theory of polysemy' (2005) such as metaphor application to core meaning, effect metonymy, contextual metonymy, and constituent metonymy.

Keywords: cognitive semantics, polyseme, metaphor, metonymy

บทนำ

คำว่า “กัด” ในภาษาไทย มีหลายความหมาย และแต่ละความหมายมีความสัมพันธ์กัน เช่น “สุนัขกัดฉัน” กัด หมายถึง ใช้ฟันกดให้ทะลุจนเป็นแผล “ฉันใช้น้ำยากัดสีผม” กัด หมายถึง ทำให้จางลง “เขากัดกันอยู่เรื่อย” กัด หมายถึง ทะเลาะ

วิวาท โดยคำว่า กัด ในประโยค “สุนัขกัดฉัน” เป็นการกัดที่เป็นรูปธรรมโดยใช้ฟัน ส่วนคำว่า กัด ในประโยค “ฉันใช้น้ำยากัดสีผม” เป็นการกัดที่ไม่ได้ใช้ฟัน แต่เปรียบว่า น้ำยามีฟัน จึงสามารถกัดสีผมให้สีผมกร่อนลงหรือจางลงได้ ส่วน กัด ในประโยค “เขากัดกันอยู่เรื่อย” ซึ่งหมายถึงทะเลาะวิวาท ไม่ได้ใช้ฟันในการกัด แต่เป็นการใช้คำพูดเพื่อทำร้ายหรือเอาชนะอีกฝ่ายแทนการใช้ฟันเพื่อทำร้าย ด้วยเหตุที่คำว่า “กัด” มีหลายความหมาย และแต่ละความหมายมีความสัมพันธ์กัน ดังนั้น คำว่า “กัด” จึงถือเป็นคำหลายความหมาย

คำหลายความหมาย (polyseme) เกิดจากปรากฏการณ์ทางภาษาที่เรียกว่า การมีหลายความหมาย (polysemy) ซึ่งเป็นการที่รูปภาษา 1 รูป มีความหมายมากกว่า 1 ความหมาย และความหมายเหล่านั้นต้องสัมพันธ์กัน (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2560, น. 341) คำหลายความหมายเกิดจากการขยายความหมายผ่านกระบวนการทางปริชาน เช่น อุปลักษณ์ (metaphor) นามนัย (metonymy) โดยอุปลักษณ์ (metaphor) หมายถึง คำพูดที่เปรียบสิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่ง เพื่อทำให้ความหมายชัดเจนขึ้นหรือทำให้เห็นภาพได้ชัดเจนยิ่งขึ้น (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2560, น. 278) อุปลักษณ์เป็นการเชื่อมโยงวงโนทัศน์สองวงเข้าด้วยกัน เช่น อุปลักษณ์ ARGUMENT IS WAR (การถกเถียง คือ สงคราม) ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงวงโนทัศน์การถกเถียงและวงโนทัศน์สงครามเข้าด้วยกัน อุปลักษณ์นี้แสดงให้เห็นว่า มนุษย์เข้าใจการถกเถียงซึ่งเป็นนามธรรมโดยเปรียบเทียบกับสงครามซึ่งเป็นรูปธรรมมากกว่า (ภัทรา พิเชษฐศิลป์, 2556, น. 10) อุปลักษณ์มีบทบาทสำคัญต่อการขยายความหมายของคำหลายความหมาย โดยความหมายของคำมักจะเกิดการขยายความหมายจากความหมายที่อยู่ใกล้ตัวมนุษย์มากกว่าและมีความเป็นรูปธรรมมากกว่า ไปสู่ความหมายที่อยู่ไกลตัวมนุษย์มากกว่า และมีความเป็นรูปธรรมน้อยกว่าหรือมีความเป็นนามธรรมมากกว่า อันจะทำให้มนุษย์สามารถเข้าใจความหมายที่ซับซ้อนได้ดียิ่งขึ้นผ่านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายที่ไม่ซับซ้อน ในทำนองเดียวกันกับอุปลักษณ์ ARGUMENT IS WAR (การถกเถียง คือ สงคราม) ข้างต้น ซึ่งเป็นการทำความเข้าใจเกี่ยวกับการถกเถียงที่มีความเป็นนามธรรม

มากกว่าโดยอาศัยความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสงครามซึ่งมีความเป็นรูปธรรมมากกว่า ส่วนนามนัย (metonymy) เป็นการเชื่อมโยงส่วนสองส่วนที่ใกล้ชิดกันในวงมโนทัศน์เดียวกัน เช่น นามนัย PART FOR WHOLE (ส่วนหนึ่งแทนทั้งหมด) โดยใช้ส่วนหนึ่งหรือแง่มุมหนึ่งของสิ่งนั้น เพื่ออ้างถึงความหมายของสิ่งนั้นทั้งหมด (ภัทรา พิเชษฐศิลป์, 2556, น. 10) ตามแนวคิดอรรถศาสตร์ปริชาน (Cognitive Semantics) ซึ่งเป็นสาขาวิชาที่มุ่งเน้นศึกษาความหมายของคำ โดยศึกษาวิเคราะห์ภาษาในลักษณะที่สัมพันธ์กับระบบปริชานหรือการรับรู้โลกของผู้ใช้ภาษา (ภัทรา พิเชษฐศิลป์, 2556, น. 6)

งานวิจัยที่ผ่านมาเกี่ยวกับคำหลายความหมายในภาษาไทย เช่น งานของ ไสถาวรธณ แสงไชย (2537) ที่ศึกษาความหมายของกริยารอง ขึ้น และ ลง ในภาษาไทย งานของ ชัชวดี ศรีลัมพ์ (2538) ที่ศึกษามโนทัศน์ของคำว่า “เข้า” งานของ กางบัณฑิต วงศ์ศรี (2547) ศึกษาเครือข่ายความหมายของคำว่า “ออก” ในภาษาไทย งานของ รุ่งทิพย์ รัตนกานุกร (2549) ศึกษาคำหลายความหมายที่เป็นคำกริยาแสดงการรับรู้ด้วยตาในภาษาไทย งานของ จิรัชย์ หิรัญรัตน์ (2550) ศึกษาความหมายของคำว่า “เอา” ในภาษาไทย งานของ ภัทรา พิเชษฐศิลป์ (2556) ศึกษา มโนทัศน์ของคำว่า “XIN” ในภาษาจีนและ “ใจ” ในภาษาไทย งานของ ศุภชัย ตะวิชัย (2557) ศึกษา มโนทัศน์พื้นที่ของคำว่า “หลัง” ที่ปรากฏในเว็บไซต์พันทิปดอทคอม ซึ่งจากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับคำหลายความหมาย ยังไม่พบว่ามีผู้ใดศึกษาคำว่า “กัด” ที่เป็นคำหลายความหมายอย่างเฉพาะเจาะจง แม้ว่าจะเป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่าคำว่า “กัด” เป็นคำหลายความหมาย ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการขยายความหมายของคำว่า “กัด” ในภาษาไทย โดยต้องการศึกษาว่า คำว่า “กัด” ในภาษาไทยมีความหมายอะไรบ้าง และความหมายเหล่านั้นของคำว่า “กัด” มีความสัมพันธ์ทางความหมายอย่างไรบ้าง

ทั้งนี้ เมื่อผู้วิจัยได้ค้นหาคำความหมายของคำกริยา “กัด” ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ผู้วิจัยพบว่า คำว่า “กัด” มีความหมายที่หลากหลาย ทว่าตัวอย่างการใช้คำว่า “กัด” ที่ปรากฏในพจนานุกรมยังมีจำนวนไม่มากพอที่จะทำให้

สามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความหมายของคำว่า “กัฏ” ได้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้เก็บรวบรวมข้อมูลคำว่า “กัฏ” จากคลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติ ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งเป็นบริบทข้อความการใช้ภาษาที่เกิดขึ้นจริง เพื่อให้ได้ตัวอย่างการใช้คำว่า “กัฏ” มาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ทางความหมายของคำว่า “กัฏ” และรวมไปถึงวิเคราะห์ความหมายของคำว่า “กัฏ” ที่อาจมีเพิ่มเติมจากที่ระบุไว้ในพจนานุกรมด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ความหมายของคำว่า “กัฏ” ในภาษาไทย
2. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความหมายต่าง ๆ ของคำว่า “กัฏ” ในภาษาไทย

สมมติฐานของการวิจัย

1. ความหมายของคำว่า “กัฏ” ในภาษาไทย มีทั้งความหมายทางกายภาพซึ่งแสดงกิริยาอาการที่ใช้ฟัน และความหมายเชิงเปรียบเทียบเกี่ยวกับการใช้ฟัน
2. ความสัมพันธ์ทางความหมายของคำว่า “กัฏ” ในภาษาไทย คือ มีการขยายความหมายจากความหมายทางกายภาพซึ่งแสดงกิริยาอาการที่ใช้ฟันไปสู่ความหมายเชิงเปรียบเทียบเกี่ยวกับการใช้ฟัน ผ่านกระบวนการทางปริชานที่สำคัญ ได้แก่ กระบวนการอุปลักษณ์ และกระบวนการนามนัย

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาคำว่า “กัฏ” ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาเฉพาะคำกริยา “กัฏ” ที่เป็นคำมูลหรือคำเดี่ยวเท่านั้น ไม่ศึกษาคำว่า “กัฏ” ในคำประสมหรือสำนวน และไม่ศึกษาหน้าที่ทางไวยากรณ์อื่น ๆ ของคำว่า “กัฏ” นอกจากคำว่า “กัฏ” ที่เป็นคำกริยา

โดยผู้วิจัยจะศึกษาเฉพาะคำว่า “กัฏ” ที่รวบรวมจากคลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติ ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งเป็นระบบฐานข้อมูลที่มีการจำแนกประเภทของเอกสารแล้ว

ข้อมูลในการวิจัย

ผู้วิจัยรวบรวมคำว่า “กัฏ” ซึ่งปรากฏในบริบทข้อความการใช้ภาษาที่เกิดขึ้นจริง โดยรวบรวมจากคลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติ ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (Thai National Corpus) (<http://www.arts.chula.ac.th/~ling/tnc3>) ซึ่งผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีสุ่มเลือกตัวอย่างข้อความที่มีคำว่า “กัฏ” ประกอบอยู่จำนวนทั้งหมด 300 ข้อความ

ทบทวนวรรณกรรม

อรรถศาสตร์ปริชาน (Cognitive Semantics) เป็นสาขาวิชาที่มุ่งศึกษาความหมายในแง่ของการรับรู้และประสบการณ์ทางโลก เช่น การอธิบายความหมายของกริยา เห็น ว่ามีความหมายหลายประการ เนื่องจากมีการขยายความหมายจากความหมายเดิมว่า ‘รับรู้ด้วยตา’ และขยายไปเป็น ‘คิด; รู้สึก’ (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2560, น. 83) ดังเช่น งานวิจัยของปริญญา วงษ์ตะวันตก (2552) ที่ศึกษาการกลายเป็นอติวิสัยของคำกริยา “เห็น” ในภาษาไทย โดยคำว่า “เห็น” ซึ่งเป็นคำกริยาที่มีความหมายว่า ‘รับรู้ด้วยตา’ ได้ขยายไปสู่ความหมาย ‘เชื่อ’ และความหมาย ‘บ่งชี้แหล่งที่มาของข้อมูล’ และงานวิจัยของปริญญา วงษ์ตะวันตก (2559) ที่ศึกษาการบ่งชี้แหล่งที่มาของข้อมูลที่แสดงผ่านอายตณกริยาในภาษาไทย ได้แก่ อายตณกริยา “เห็น” “ดู” “ได้ยิน” และ “รู้สึก” ทำให้ทราบว่าคำว่า “เห็น” สามารถบ่งชี้แหล่งที่มาของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการแสดงทัศนภาวะและไม่เกี่ยวข้องกับการแสดงทัศนภาวะได้ ดังนั้นในการอธิบายความหมายของคำศัพท์ อรรถศาสตร์ปริชานจึงระบุว่าคำมีหลาย

ความหมาย โดยวิเคราะห์เครือข่ายความหมายที่สัมพันธ์กัน เช่น คำว่า *ดวว* อาจหมายถึง ‘วัตถุในห้องฟ้า’ หรือ ‘คนที่เป็นนักแสดง’ *ดวว* จึงเป็นคำหลายความหมาย (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2560, น. 83) ทั้งนี้ คำว่า “ก๊ต” ที่ผู้วิจัยสนใจศึกษาในงานวิจัยนี้เป็นคำกริยาที่มีหลายความหมาย และความหมายต่าง ๆ มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน คำว่า “ก๊ต” จึงจัดเป็นคำหลายความหมาย (polyseme) ซึ่งหมายถึง คำที่มีความหมายมากกว่า 1 ความหมาย และความหมายเหล่านั้นต้องสัมพันธ์กัน (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2560, น. 340)

กระบวนการทางปริธานที่ทำให้เกิดคำขยายความหมายจนเกิดเป็นคำหลายความหมาย เช่น กระบวนการอุปลักษณ์ และกระบวนการนามนัย โดยอุปลักษณ์ (metaphor) เป็นกระบวนการทางปริธานที่เชื่อมโยงวงมโนทัศน์ (conceptual domain) สองวง การเชื่อมโยงนี้อาศัยวงมโนทัศน์หนึ่ง เรียกว่า วงต้นเค้า (source domain) โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้เข้าใจอีกวงมโนทัศน์หนึ่ง เรียกว่า วงเป้าหมาย (target domain) (Lakoff and Johnson, 1980, p. 5; Johnson, 1987, p. 15) วงเป้าหมายมีความเป็นนามธรรมและซับซ้อน เช่น ความรู้สึก สังคม ส่วนวงต้นเค้ามักมีความเป็นรูปธรรมมากกว่าและซับซ้อนน้อยกว่า เช่น ร่างกาย สัตว์ จึงต้องอาศัยวงต้นเค้าเพื่อให้เข้าใจวงเป้าหมาย เช่น อุปลักษณ์ ARGUMENT IS WAR (การถกเถียง คือ สงคราม) การถกเถียงเป็นวงเป้าหมาย และสงครามเป็นวงต้นเค้า ซึ่งแสดงให้เห็นว่า มนุษย์เข้าใจการถกเถียงซึ่งเป็นนามธรรม เปรียบเทียบกับสงครามซึ่งเป็นรูปธรรมมากกว่า (กาจบัณฑิต วงศ์ศรี, 2547, น. 20) กระบวนการอุปลักษณ์เป็นกระบวนการทางปริธานซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อการขยายความหมายของคำหลายความหมาย โดยความหมายของคำมักจะเกิดการขยายความหมายจากความหมายที่อยู่ใกล้ตัวมนุษย์มากกว่าและมีความเป็นรูปธรรมมากกว่า ไปสู่ความหมายที่อยู่ไกลตัวมนุษย์มากกว่าและมีความเป็นรูปธรรมน้อยกว่าหรือมีความเป็นนามธรรมมากกว่า อันจะทำให้มนุษย์สามารถเข้าใจความหมายที่ซับซ้อนได้ง่ายยิ่งขึ้นผ่านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายที่ไม่ซับซ้อน ส่วนนามนัย (metonymy) เป็นกระบวนการที่เชื่อมโยง

ส่วนสองส่วนที่อยู่ใกล้ชิดกันหรือเคียงคู่กันในวงมโนทัศน์เดียวกัน โดยส่วนหนึ่งทำให้นึกถึงอีกส่วนหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กัน (Lakoff and Johnson, 1980; Taylor, 1995; Kövecses, 2002) เช่น นามนัย OBJECT USED FOR USER (อุปกรณ์แทนผู้ใช้) เกิดจากประสบการณ์ที่รับรู้ความสัมพันธ์ทางกายภาพระหว่างผู้ใช้และอุปกรณ์ นามนัย PRODUCER FOR PRODUCT (ผู้ผลิตแทนผลิตภัณฑ์) แสดงการเชื่อมโยงระหว่างผู้ผลิตและผลิตภัณฑ์ซึ่งอยู่ในวงการผลิตเหมือนกัน ซึ่งมาจากเหตุผลที่ว่าผู้ผลิตเป็นสาเหตุของผลิตภัณฑ์ (ภัทรา พิเชษฐศิลป์, 2556, น. 10) โดยกระบวนการทางปริธานที่ทำให้เกิดการขยายความหมายทั้งกระบวนการอุปลักษณ์และกระบวนการนามนัยล้วนเกี่ยวข้องกับ การเชื่อมโยงความหมายของคำต่าง ๆ ผ่านประสบการณ์ของมนุษย์

การขยายความหมายของคำกริยา ดังเช่นคำว่า “กัฏ” สามารถวิเคราะห์ได้โดยใช้ทฤษฎีคำหลายความหมายสี่ประเภท (four categories theory of polysemy) ของ นิค ไรเมอร์ (Riemer, 2005 อ้างถึงใน จิรัชย์ หิรัญรัฐ, 2550, น. 21-22) ซึ่งได้จำแนกประเภทของการขยายความหมายของคำกริยาตามแนวของแบบลักษณ์ภาษา (typology) ไว้ทั้งหมด 4 ประเภท โดยจำแนกเป็น อุปลักษณ์ 1 รูปแบบ และนามนัย 3 รูปแบบ ได้แก่ กระบวนการอุปลักษณ์ที่ความหมายแก่น กระบวนการนามนัยแบบเน้นผลลัพธ์ กระบวนการนามนัยโดยอาศัยบริบท และกระบวนการนามนัยแบบเน้นส่วนประกอบย่อย โดยกระบวนการอุปลักษณ์ที่ความหมายแก่น (metaphor application to core meaning) หมายถึง การปรับใช้ความหมายของคำกริยาที่เป็นความหมายแก่นโดยการเปรียบกับสิ่งอื่น กระบวนการนามนัยแบบเน้นผลลัพธ์ (effect metonymy) หมายถึง การขยายความหมายไปสู่ผลลัพธ์ของการกระทำโดยคำกริยาคำนั้น ๆ กระบวนการนามนัยโดยอาศัยบริบท (contextual metonymy) หมายถึง การขยายความหมายไปสู่บริบทที่การกระทำนั้นปรากฏอยู่ และกระบวนการนามนัยแบบเน้นส่วนประกอบย่อย (constituent metonymy) หมายถึง การขยายความหมายจากการเลือกส่วนประกอบหนึ่งจากเหตุการณ์ทั้งหมดของคำกริยามาใช้แทน

ตัวอย่างงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับคำหลายความหมายในภาษาไทย เช่น งานของ จิรัชย์ หิรัญรัตน์ (2550) ซึ่งศึกษาความหมายของคำว่า “เอา” ในภาษาไทย โดยใช้แนวคิด อรรถศาสตร์ปริชาน พบว่า คำว่า “เอา” มีความหมายรวมทั้งหมด 9 ความหมาย เช่น การย้ายวัตถุเป้าหมายมาไว้กับตัว การต้องการ การตั้งใจเลือก ฯลฯ ซึ่งจำแนกความหมาย ได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่ ความหมายประจำคำ ความหมายทางไวยากรณ์ และความหมายทางวัจนปฏิบัติ ความหมายต่าง ๆ ของคำว่า “เอา” มีความสัมพันธ์กัน แบบเครือข่าย มีความหมายที่ 1 เป็นความหมายพื้นฐานและเป็นความหมายศูนย์กลาง กระบวนการทางปริชานที่ใช้ในการขยายความหมาย ได้แก่ กระบวนการนามนัย และกระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์

นอกจากนี้ ยังมีงานของกวางบัณฑิต วงศ์ศรี (2547) ซึ่งศึกษาเครือข่าย ความหมายของคำว่า “ออก” ในภาษาไทย ตามแนวอรรถศาสตร์ปริชาน โดยการจำแนก ความหมายของคำว่า “ออก” และอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างความหมายของคำว่า “ออก” โดยใช้แนวคิดทางอรรถศาสตร์ปริชาน พบว่า ความหมายของคำว่า “ออก” มี 10 ความหมาย เช่น การเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอก การเริ่มต้น ความชัดเจน ฯลฯ ความหมายของคำว่า “ออก” เป็นความสัมพันธ์กันเป็นเครือข่าย โดยความหมายที่ 1 เป็นความหมายพื้นฐาน และความหมายอื่น ๆ เป็นความหมายที่ขยายจากความหมาย พื้นฐาน ความสัมพันธ์ระหว่างความหมายเกิดจากกระบวนการปริชาน 2 กระบวนการ คือ อุปลักษณ์ และนามนัย

งานวิจัยเกี่ยวกับคำหลายความหมายดังที่กล่าวมาข้างต้น ล้วนศึกษาโดยใช้ แนวคิดทางอรรถศาสตร์ปริชาน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ความหมายต่าง ๆ ของคำดังกล่าว มีความสัมพันธ์กัน และคำดังกล่าวได้ขยายความหมายผ่านกระบวนการทางปริชาน ได้แก่ กระบวนการอุปลักษณ์ และกระบวนการนามนัย จนทำให้กลายเป็นคำหลายความหมาย

จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับคำหลายความหมายในภาษาไทย ยังไม่พบ งานวิจัยที่ศึกษาคำกริยา “กัด” ในฐานะที่เป็นคำหลายความหมาย รวมถึงศึกษา

ความสัมพันธ์ทางความหมายของคำว่า “กัด” ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการขยายความหมายของคำว่า “กัด” ในภาษาไทย

ความหมายของคำว่า “กัด” ในภาษาไทย

ผลการวิเคราะห์ความหมายของคำว่า “กัด” ในภาษาไทยที่เกิดในบริบทข้อความการใช้ภาษาที่เกิดขึ้นจริง พบว่า ความหมายของคำว่า “กัด” ในภาษาไทยมีทั้งหมด 9 ความหมาย ได้แก่ 1) เอาฟันกัดไว้ไม่ให้หลุด 2) เอาฟันกัดไว้ให้แน่นเป็นอาการแสดงถึงความอดกลั้น 3) เอาฟันกัดให้ทะลุ ให้ฉีกขาด ให้เป็นแผล เพื่อทำร้ายทำลาย กิน เป็นต้น 4) ต่อสู้กันโดยเอาฟันกัดเพื่อทำร้ายอวัยวะของอีกฝ่ายที่เป็นสิ่งมีชีวิตชนิดเดียวกันให้เป็นแผล 5) นำสัตว์มาต่อสู้กันโดยเอาฟันกัดเพื่อทำร้ายอวัยวะของอีกฝ่ายให้เป็นแผล ใช้เรียกเป็นชื่อการละเล่น 6) ทำให้เปื่อยเป็นแผล 7) ทำให้กร่อนสลายหรือจางลง 8) ทะเลาะวิวาท และ 9) พุดชวนทะเลาะวิวาท ซึ่งคำว่า “กัด” เป็นคำกริยาที่มีความหมายต่าง ๆ กัน ดังนี้

1. ความหมายที่ 1 ‘เอาฟันกัดไว้ไม่ให้หลุด’ มีผู้ที่ทำกริยาอาการ คือ มนุษย์ ผู้ถูกกระทำ ได้แก่ อวัยวะหรือส่วนของร่างกาย และสิ่งของ โดยใช้ฟันเป็นเครื่องมือพบตัวอย่างข้อความดังนี้

- ตัวอย่างที่ 1 ฟันหน้าตัดทำหน้าที่กัดฟันเคี้ยว
ตัวอย่างที่ 2 เขากัดผ้าจนแน่น
ตัวอย่างที่ 3 ชื่อของเล่นแบบให้เด็กกัดมาให้

จากตัวอย่างข้างต้น ปรากฏคำว่า “กัด” ร่วมกับคำว่า ฟัน ซึ่งเป็นอวัยวะหรือส่วนของร่างกาย ทั้งยังปรากฏร่วมกับคำว่า ผ้า และ ของเล่น ซึ่งเป็นสิ่งของ โดยมีผู้ที่

ทำกิริยาอาการ “กัด” คือ มนุษย์ และใช้ฟันเป็นเครื่องมือในการกัด กล่าวคือ มนุษย์ เอาฟันกัดฟัน เอาฟันกัดผ้า เอาฟันกัดของเล่นไว้ไม่ให้หลุด โดยอาจจะเอาฟันกัดไว้ชั่วคราว เช่น เอา ฟันหน้าตัด กัดกับ ฟันเคี้ยว เพื่อเคี้ยวอาหาร ในตัวอย่างที่ 1 และ เด็กเอา ฟัน กัดกับ ของเล่น ซึ่งมักเป็นของเล่นประเภทยางที่ให้เด็กกัดเพื่อบริหารฟัน ในตัวอย่างที่ 3 หรืออาจจะเอาฟันกัดไว้ระยะหนึ่ง เช่น เอาฟันกัดกับ ผ้า อาจเพื่อซับน้ำลายหรือซับเลือด ในปากในตัวอย่างที่ 2

2. ความหมายที่ 2 ‘เอาฟันกัดไว้ให้แน่น เป็นอาการแสดงถึงความอดกลั้น’
มีผู้ที่ทำกิริยาอาการ คือ มนุษย์ ส่วนผู้ถูกกระทำ คือ อวัยวะหรือส่วนต่าง ๆ ที่อยู่ในช่องปาก เช่น ฟัน ลิ้น โดยใช้ฟันเป็นเครื่องมือ ประกอบกับการใช้อุณหภูมิ ประโยคบอกวัตถุประสงค์ในการกัदनัด้วย ซึ่งบ่งบอกว่าเป็นการกัดเพื่อไม่ให้แสดงความโกรธ หรือเพื่อไม่ให้เปลืองพูดคำพูดใด ๆ ออกไป พบตัวอย่างข้อความดังนี้

ตัวอย่างที่ 4 เขากัดฟันเพื่อข่มความโกรธ

ตัวอย่างที่ 5 ฉันกัดลิ้นไม่ให้เปลืองพูดออกไป

จากตัวอย่างข้างต้น ปรากฏคำว่า “กัด” ร่วมกับคำว่า ฟัน และ ลิ้น ซึ่งเป็นอวัยวะหรือส่วนต่าง ๆ ที่อยู่ในช่องปากของผู้กัดเอง โดยมีผู้ที่ทำกิริยาอาการ “กัด” คือ มนุษย์ และใช้ฟันเป็นเครื่องมือในการกัด โดยเอาฟันกัดกับ ฟัน ไว้ให้แน่นเพื่อแสดงถึงความอดกลั้นไม่ให้แสดงความโกรธ ในตัวอย่างที่ 4 หรือเอาฟันกัด ลิ้น ไว้ให้แน่นเพื่อแสดงถึงความอดกลั้นไม่ให้เปลืองพูดคำใด ๆ ออกไป ในตัวอย่างที่ 5 ทั้งนี้ การวิเคราะห์คำว่า “กัด” ว่าเป็นความหมายที่ 2 ต้องอาศัยบริบทหรือข้อความแวดล้อม ซึ่งบ่งบอกว่าเป็นการกัดอวัยวะในช่องปากเพื่อแสดงถึงความอดกลั้น โดยหากไม่มีบริบทดังกล่าว อาจทำให้วิเคราะห์คำว่า “กัด” ว่าเป็นความหมายอื่นได้

3. ความหมายที่ 3 ‘เอาฟันกดให้ทะลุ ให้ฉีกขาด ให้เป็นแผล เพื่อทำร้าย ทำลาย กิน เป็นต้น’ มีผู้ที่ทำกริยาอาการ คือ สิ่งมีชีวิต ได้แก่ มนุษย์ และสัตว์ ส่วนผู้ถูกรกระทำ ได้แก่ มนุษย์ สัตว์ พืช อวัยวะหรือส่วนของร่างกาย และอาหาร โดยใช้ ฟันเป็นเครื่องมือ ทั้งนี้ ผู้ที่ถูกกระทำไม่ใช่สิ่งมีชีวิตชนิดเดียวกันกับผู้กระทำ พบตัวอย่างข้อความดังนี้

- ตัวอย่างที่ 6 คนกัดสุนัขเป็นเรื่องแปลก
 ตัวอย่างที่ 7 ฉันกัดเล็บเมื่อรู้สึกเครียด
 ตัวอย่างที่ 8 เธอกัดแฮมเบอร์เกอร์

จากตัวอย่างข้างต้น มีผู้ทำกริยาอาการ “กัด” คือ มนุษย์ โดยใช้ฟันเป็นเครื่องมือ และมีผู้ถูกรกระทำ คือ สัตว์ อวัยวะหรือส่วนของร่างกาย และอาหาร โดยในตัวอย่างที่ 6 ได้แก่ มนุษย์กัดสัตว์ คือ คน กัด สุนัข เพื่อทำร้าย ส่วนตัวอย่างที่ 7 มนุษย์กัดอวัยวะหรือส่วนของร่างกาย คือ ฉัน กัด เล็บ โดยเป็นการทำลายอวัยวะหรือส่วนของร่างกายเพื่อระบายความเครียด และตัวอย่างที่ 8 มนุษย์กัดอาหารเพื่อกิน ได้แก่ เธอ กัด แฮมเบอร์เกอร์ เพื่อกินเป็นอาหาร

- ตัวอย่างที่ 9 จระเข้กัดผู้คนริมแม่น้ำ
 ตัวอย่างที่ 10 กระรอกถูกงูพิษกัด
 ตัวอย่างที่ 11 มอดกัดต้นไม้

จากตัวอย่างข้างต้น มีผู้ทำกริยาอาการ “กัด” คือ สัตว์ โดยใช้ฟันเป็นเครื่องมือ และมีผู้ถูกรกระทำ คือ มนุษย์ สัตว์ และพืช โดยในตัวอย่างที่ 9 ได้แก่ สัตว์กัดมนุษย์ คือ จระเข้ กัด คน นอกจากนี้ยังมีสัตว์อื่น ๆ ที่กัดมนุษย์อีก เช่น สุนัข แมว ตะขาบ ยุง ฯลฯ

ส่วนตัวอย่างที่ 10 ได้แก่ สัตว์กัดสัตว์ คือ หนูพิษ กัด กระรอก สำหรับตัวอย่างที่ 11 ได้แก่ สัตว์กัดพืช คือ มอด กัด ต้นไม้

4. ความหมายที่ 4 ‘ต่อสู้กันโดยเอาฟันกัดเพื่อทำร้ายอวัยวะของอีกฝ่ายที่เป็นสิ่งมีชีวิตชนิดเดียวกันให้เป็นแผล’ มีผู้ที่ทำกริยาอาการ “กัด” คือ สิ่งมีชีวิต ได้แก่ มนุษย์ และสัตว์ มีผู้ถูกกระทำ คือ มนุษย์ หรือสัตว์ โดยใช้ฟันเป็นเครื่องมือ ทั้งนี้ ผู้ที่ถูกกระทำเป็นสิ่งมีชีวิตชนิดเดียวกันกับผู้กระทำ พบตัวอย่างข้อความดังนี้

ตัวอย่างที่ 12 เขาทำร้ายร่างกายเธอโดยกัดที่ลำคอ

ตัวอย่างที่ 13 เสือกัดกัน

จากตัวอย่างที่ 12 ผู้ที่ทำกริยาอาการ “กัด” และผู้ถูกกระทำ เป็นสิ่งมีชีวิตชนิดเดียวกัน คือ มนุษย์ ส่วนในตัวอย่างที่ 13 ผู้ที่ทำกริยา “กัด” และผู้ถูกกระทำ เป็นสิ่งมีชีวิตชนิดเดียวกัน คือ เสือ ทั้งนี้ การวิเคราะห์ความหมายดังกล่าวอาศัยจากข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้เท่านั้น ซึ่งผู้กระทำและผู้ถูกกระทำที่ต่อสู้กันล้วนเป็นสิ่งมีชีวิตชนิดเดียวกัน โดยจากข้อมูลไม่พบคู่ต่อสู้ที่เป็นสิ่งมีชีวิตคนละชนิดกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงไม่นำคู่ต่อสู้ที่เป็นสิ่งมีชีวิตคนละชนิดกันมารวมในการวิเคราะห์ความหมายนี้ด้วย

5. ความหมายที่ 5 ‘นำสัตว์มาต่อสู้กันโดยเอาฟันกัดเพื่อทำร้ายอวัยวะของอีกฝ่ายให้เป็นแผล ใช้เรียกเป็นชื่อการละเล่น’ มีผู้ที่ทำกริยาอาการ “กัด” และผู้ถูกกระทำ คือ สัตว์ชนิดเดียวกัน โดยใช้ฟันเป็นเครื่องมือ ทั้งนี้ สันนิษฐานว่าในระยะแรกเริ่มจากสัตว์ต่อสู้กันเอง แต่ต่อมามนุษย์นำสัตว์มาต่อสู้กันเพื่อความเพลิดเพลิน จึงทำให้กริยา “กัด” กลายเป็นชื่อการละเล่นหรือการพนัน พบตัวอย่างข้อความดังนี้

- ตัวอย่างที่ 14 ปลากัดไทยซึ่งกัดกันได้แม้จะเห็นแค่เงา
ตัวอย่างที่ 15 เล่นการพนันกัดปลา
ตัวอย่างที่ 16 การพนันกัดจิ้งหรีด

ตัวอย่างที่ 14 ผู้ที่ทำการียาอาการ “กัด” และผู้ถูกกระทำ คือ ปลา ซึ่งเป็นสัตว์ชนิดเดียวกันที่มาต่อสู้กัน ต่อมามนุษย์นำปลาดังกล่าวมา “กัด” กันเพื่อความเพลิดเพลิน กลายเป็นชื่อเรียกการละเล่นและการพนันในตัวอย่างที่ 15 คือ ปลา กัด ปลา และเหลือเพียง กัดปลา เป็นชื่อการละเล่น เช่นเดียวกับในตัวอย่างที่ 16 คือ จิ้งหรีด กัด จิ้งหรีด และเหลือเพียง กัดจิ้งหรีด เป็นชื่อการละเล่น

6. ความหมายที่ 6 ‘ทำให้เปื่อยเป็นแผล’ สิ่งที่ทำให้กริยาอาการ “กัด” ไม่ใช่สิ่งมีชีวิต แต่เป็นสารเคมีหรือของเหลว ส่วนผู้ถูกกระทำ คือ มนุษย์หรืออวัยวะของมนุษย์ ทั้งนี้ไม่ได้ใช้ฟันเป็นเครื่องมือ แต่อาศัยการออกฤทธิ์ของสารเคมีหรือของเหลวที่ทำให้อวัยวะของมนุษย์เปื่อยจนเป็นแผล เปรียบเหมือนกับมีฟันที่กัดให้ทะลุ ให้ฉีกขาด ให้เป็นแผล เป็นความหมายเชิงเปรียบเทียบ พบตัวอย่างข้อความดังนี้

- ตัวอย่างที่ 17 ยากัดกระเพาะ
ตัวอย่างที่ 18 ผงซักฟอกกัดมือ
ตัวอย่างที่ 19 น้ำกัดเท้า

จากตัวอย่างข้างต้น สิ่งที่ทำให้กริยาอาการ “กัด” ได้แก่ ยา ผงซักฟอก น้ำ ซึ่งไม่ใช่สิ่งมีชีวิต โดย ยา และ ผงซักฟอก เป็นสารเคมี ส่วน น้ำ เป็นของเหลว ซึ่งไม่มีฟันที่จะสามารถใช้ “กัด” ได้ แต่มีฤทธิ์ทำให้อวัยวะของมนุษย์ เช่น กระเพาะ มือ เท้า เปื่อยเป็นแผลได้ จึงเปรียบเหมือนกับว่าสิ่งเหล่านี้มีฟันที่กัดให้ทะลุ ให้ฉีกขาด ให้เป็นแผล

ได้ จึงนำคำกริยาว่า “กัด” ที่ใช้กับผู้กระทำที่เป็นสิ่งมีชีวิตซึ่งมีฟัน มาใช้กับสิ่งไม่มีชีวิตซึ่งไม่มีฟัน แต่สามารถออกฤทธิ์ให้เปื่อยเป็นแผล คล้ายกับใช้ฟัน “กัด” ได้

7. ความหมายที่ 7 ‘ทำให้กร่อนสลายหรือจางลง’ สิ่งที่ทำกริยาอาการ “กัด” ไม่ใช่สิ่งมีชีวิต แต่เป็นสารเคมี ส่วนสิ่งที่ถูกกระทำ คือ อวัยวะหรือชิ้นส่วนของมนุษย์หรือสัตว์ และวัตถุสิ่งของ ทั้งนี้ไม่ได้ใช้ฟันเป็นเครื่องมือ แต่อาศัยการออกฤทธิ์ของสารเคมีที่ทำให้อวัยวะของมนุษย์หรือสัตว์กร่อนสลายหรือมีสีจางลง และทำให้สิ่งที่เกาะติดอยู่กับวัตถุสิ่งของกร่อนสลายจนทำให้วัตถุสิ่งของกลับมาสะอาดเหมือนใหม่ เปรียบเหมือนกับมีฟันที่กัดให้ทะลุ ให้ฉีกขาด ให้เป็นแผล ให้กร่อนสลาย ให้สีจางลง เป็นความหมายเชิงเปรียบเทียบ โดยมักพบการปรากฏของคำว่า “กัด” ร่วมกับคำว่า *สี* หรืออ้างถึงพื้นผิวของวัตถุ เพื่อเน้นผลกระทบหรือกระทำต่อพื้นผิวของวัตถุ พบตัวอย่างข้อความดังนี้

ตัวอย่างที่ 20 เธอใช้น้ำยากัดสีผมให้อ่อนลง

ตัวอย่างที่ 21 เอ็นหมูแห่งซึ่งสั่งมาจากเมืองจีน ไม่มีการฟอกหรือกัดสี

ตัวอย่างที่ 22 เขาเอาน้ำยาเคมีนั้นมากัดวัตถุทองเหลืองจนสะอาดเหมือนใหม่

จากตัวอย่างที่ 20 และตัวอย่างที่ 21 สิ่งที่ถูกกริยาอาการ “กัด” กระทำ คือ อวัยวะหรือชิ้นส่วนของมนุษย์หรือสัตว์ ได้แก่ *ผม* ของมนุษย์ และ *เอ็น* ของหมู ซึ่งสิ่งที่ทำกริยาอาการ “กัด” คือ สารเคมีที่ออกฤทธิ์กร่อนสลายสีของอวัยวะต่าง ๆ เพื่อให้สีจางลง โดยพบการปรากฏของคำว่า “กัด” ร่วมกับคำว่า *สี* ได้แก่ *สีผม* ในตัวอย่างที่ 20 และ *สี* (ของเอ็นหมูแห่ง) ในตัวอย่างที่ 21 ส่วนในตัวอย่างที่ 22 สิ่งที่ถูกกระทำของกริยาอาการ “กัด” คือ *วัตถุทองเหลือง* โดยอ้างถึงพื้นผิวของวัตถุทองเหลืองนั้น และสิ่งที่ทำกริยาอาการ “กัด” คือ *น้ำยาเคมี* ที่ออกฤทธิ์กร่อนสลายสิ่งสกปรกที่เกาะติดอยู่กับวัตถุสิ่งของนั้นให้หลุดออกไปจนทำให้วัตถุสิ่งของกลับมาสะอาดเหมือนใหม่ ซึ่งถึงแม้สารเคมี

เหล่านี้จะไม่มีฟัน แต่สามารถออกฤทธิ์เหมือนกับมีฟันที่กัดให้ทะเล ให้ฉีกขาด ให้เป็นแผล คล้ายกับเอาฟัน “กัด” ได้

8. ความหมายที่ 8 ‘ทะเลาะวิวาท’ ผู้ทำกริยาอาการ “กัด” และผู้ถูกรกระทำ คือ มนุษย์ ทั้งนี้ไม่ได้ใช้ฟันเป็นเครื่องมือเพื่อทำร้ายอีกฝ่าย แต่ใช้คำพูดทำร้ายความรู้สึกของอีกฝ่ายเพื่อโต้เถียงเอาชนะ เปรียบเหมือนกับใช้ฟัน “กัด” ให้ร่างกายเป็นแผล เป็นความหมายเชิงเปรียบเทียบ ซึ่งคำว่า “กัด” ในบริบทนี้ มักตามด้วยคำว่า “กัน” เพื่อบ่งบอกว่าเป็นการต่อสู้ระหว่างทั้งสองฝ่าย กล่าวคือ ทั้งสองฝ่ายต่างใช้คำพูดเป็นอาวุธทำร้ายความรู้สึกของอีกฝ่ายเพื่อโต้เถียงเอาชนะกัน โดยบางครั้งอาจปรากฏคำว่า ทะเลาะ ในบริบทด้วย พบตัวอย่างข้อความดังนี้

ตัวอย่างที่ 23 สองคนนั้นกัดกันตลอดเลย ทะเลาะกันทีก็เอาเรื่องแยะ ๆ ของอีกฝ่าย มาโจมตีใส่กัน

จากตัวอย่างที่ 23 มีผู้ทำกริยาอาการ “กัด” และผู้ถูกรกระทำ คือ มนุษย์ โดย “กัด” ในความหมายนี้เป็นความหมายเชิงเปรียบเทียบ หมายถึง ‘ทะเลาะวิวาท’ เนื่องจากการใช้คำพูดเป็นอาวุธต่อสู้เพื่อเอาชนะกัน เปรียบเหมือนการใช้ฟัน “กัด” เป็นอาวุธเพื่อทำร้ายอีกฝ่ายและให้ได้ชัยชนะมาสู่ตนเอง โดยที่ทั้งสองฝ่ายไม่ได้ใช้ฟัน “กัด” เพื่อทำร้ายกัน แต่เป็นการเปรียบเทียบการ ทะเลาะวิวาท กับการ กัด กัน คือ ต่อกัน โดยใช้คำพูดโต้เถียงเพื่อเอาชนะกัน ซึ่งจากตัวอย่างข้างต้น ปรากฏคำว่า ทะเลาะ ในบริบทด้วย จึงทำให้สามารถอนุมานได้ว่าการกัดกันในตัวอย่างดังกล่าว เป็นการทะเลาะกัน ทั้งนี้ การทะเลาะวิวาทดังกล่าวต้องปราศจากการใช้ฟันกัดกันจริง ๆ มิฉะนั้นคำว่า “กัด” ดังกล่าว จะไม่ถูกวิเคราะห์ว่าใช้ในความหมายนี้

9. ความหมายที่ 9 ‘พูดชวนทะเลาะวิวาท’ ผู้ทำกริยาอาการ “กัด” และ ผู้ถูกกระทำ คือ มนุษย์ ทั้งนี้ไม่ได้ใช้ฟันเป็นเครื่องมือเพื่อทำร้ายอีกฝ่าย แต่ใช้คำพูด ในการ “หาเรื่อง” อีกฝ่าย เช่น พูดจากระทบกระเทียบ ทำให้อีกฝ่ายเสียความรู้สึก เปรียบเหมือนกับใช้ฟัน “กัด” ให้ร่างกายเป็นแผล เป็นความหมายเชิงเปรียบเทียบ ซึ่งจากการพูดชวนทะเลาะวิวาทดังกล่าว อาจทำให้อีกฝ่ายอยากใช้คำพูดโต้กลับ จนนำไปสู่ การทะเลาะวิวาทได้ พบตัวอย่างข้อความดังนี้

- ตัวอย่างที่ 24 พลลับหลังเขา หล่อนก็กัดฉันทันเลย ฉันทถูกคำพูดของหล่อนโจมตีได้ ไส้ จนนเหวอะหวะไปทั้งตัว
- ตัวอย่างที่ 25 ช่างน่าสงสารจริง ๆ เมื่อโดนเพื่อนฝูงกัด เขาช่างโดดเดี่ยวท่ามกลาง วงสนทนาเสียจริง
- ตัวอย่างที่ 26 เป็นอะไรของเธอ กัดฉันทอยู่ได้ หาเรื่องตลอดเลย อยากทะเลาะใช้ไหม

จากตัวอย่างที่ 24 ตัวอย่างที่ 25 และตัวอย่างที่ 26 มีการใช้คำกริยา “กัด” เพื่อสื่อความหมายว่า ‘พูดชวนทะเลาะวิวาท’ แต่ยังไม่ถึงขั้น ‘ทะเลาะวิวาท’ โดยเฉพาะ ในตัวอย่างที่ 26 ที่ในบริบทปรากฏข้อความว่า หาเรื่อง และ อยากทะเลาะ ซึ่งทำให้ สามารถอนุมานได้ว่า คำว่า “กัด” ในบริบทดังกล่าวเป็นการพูดจาหาเรื่องชวนทะเลาะ โดยจากตัวอย่างข้างต้นเป็นการใช้คำพูดเพื่อทำร้ายความรู้สึกอีกฝ่าย เปรียบเหมือน การใช้ ฟัน “กัด” เพื่อทำร้ายร่างกายให้เป็นแผล ซึ่งการพูดชวนทะเลาะวิวาทดังกล่าว อาจนำไปสู่การทะเลาะวิวาทได้ ทั้งนี้ การพูดชวนทะเลาะวิวาทมักเป็นการพูดของฝ่ายใด ฝ่ายหนึ่งเพียงฝ่ายเดียว หากเป็นการกระทำของทั้งสองฝ่ายจนนำไปสู่การทะเลาะวิวาท อาจถูกวิเคราะห์ว่าเป็นความหมายที่ 8 ‘ทะเลาะวิวาท’

จากผลการวิเคราะห์ความหมายของคำว่า “กัด” ในภาษาไทย พบว่า ความหมายของคำว่า “กัด” ในภาษาไทย มีทั้งหมด 9 ความหมาย ได้แก่ 1) เอาพินกดไว้ไม่ให้หลุด 2) เอาพินกดไว้ให้แน่น เป็นอาการแสดงถึงความอดกลั้น 3) เอาพินกดให้ทะลุให้ฉีกขาด ให้เป็นแผล เพื่อทำร้าย ทำลาย กิน เป็นต้น 4) ต่อกันโดยเอาพินกดเพื่อทำร้ายอวัยวะของอีกฝ่ายที่เป็นสิ่งมีชีวิตชนิดเดียวกันให้เป็นแผล 5) นำสัตว์มาต่อกันโดยเอาพินกดเพื่อทำร้ายอวัยวะของอีกฝ่ายให้เป็นแผล ใช้เรียกเป็นชื่อการละเล่น 6) ทำให้เปื่อยเป็นแผล 7) ทำให้กร่อนสลายหรือจางลง 8) ทะเลาะวิวาท และ 9) พุดชวนทะเลาะวิวาท ซึ่งสามารถสรุปเป็นตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ความหมายของคำว่า “กัด” ในภาษาไทย

ลำดับที่	ความหมาย	ผู้กระทำ	ผู้ถูกกระทำ	เครื่องมือ	ตัวอย่าง
1	เอาพินกดไว้ไม่ให้หลุด	มนุษย์	สิ่งของ, อวัยวะ	พิน	เขากัดผ้า, พินหน้าตัด <u>กัด</u> พินเคี้ยว
2	เอาพินกดไว้ให้แน่น เป็นอาการแสดงถึงความอดกลั้น	มนุษย์	อวัยวะในช่องปาก เช่น พิน	พิน	เขากัดพินเพื่อข่มความโกรธ
3	เอาพินกดให้ทะลุให้ฉีกขาด ให้เป็นแผล เพื่อทำร้าย ทำลาย กิน เป็นต้น	มนุษย์, สัตว์	มนุษย์, สัตว์, พืช, อวัยวะ, อาหาร (ต่างชนิดกับผู้กระทำ)	พิน	ฉันท <u>กัด</u> เล็บ, มด <u>กัด</u> คน, งู <u>กัด</u> กระรอก, เธอ <u>กัด</u> อาหาร

ลำดับที่	ความหมาย	ผู้กระทำ	ผู้ถูกระทำ	เครื่องมือ	ตัวอย่าง
4	ต่อสู้กันโดยเอาฟันกัดเพื่อทำร้ายอวัยวะของอีกฝ่ายที่เป็นสิ่งมีชีวิตชนิดเดียวกันให้เป็นแผล	มนุษย์, สัตว์	มนุษย์, สัตว์ (ชนิดเดียวกับผู้กระทำ)	ฟัน	เขากัดคอเธอ, คนกัดกัน, เสือกัดกัน
5	นำสัตว์มาต่อสู้กันโดยเอาฟันกัดเพื่อทำร้ายอวัยวะของอีกฝ่ายให้เป็นแผล ใช้เรียกเป็นชื่อการละเล่น	สัตว์	สัตว์ (ชนิดเดียวกับผู้กระทำ)	ฟัน	ปลากัดกัน (กัดปลา), จิ้งหรีดกัดกัน (กัดจิ้งหรีด)
6	ทำให้เปื่อยเป็นแผล	น้ำ, ยา, สารเคมี	มนุษย์ (อวัยวะของมนุษย์)	น้ำ, ยา, สารเคมี (ออกฤทธิ์)	ยากัดกระเพาะ, น้ำกัดเท้า
7	ทำให้กร่อนสลายหรือจางลง	สารเคมี	มนุษย์, สัตว์ (อวัยวะ), วัตถุสิ่งของ	สารเคมี (ออกฤทธิ์)	น้ำยากัดสีผม, น้ำยาเคมีกัดวัตถุทองเหลือง
8	ทะเลาะวิวาท	มนุษย์	มนุษย์	คำพูด	คู่อริกัดกัน

ลำดับที่	ความหมาย	ผู้กระทำ	ผู้ถูกกระทำ	เครื่องมือ	ตัวอย่าง
9	พูดชวน ทะเลาะวิวาท	มนุษย์	มนุษย์	คำพูด	เขาโดน เพื่อนกัด

การวิเคราะห์ความหมายของคำว่า “กัด” ในภาษาไทย ทำให้ทราบถึงความหมายของคำว่า “กัด” ในภาษาไทย มีทั้งหมด 9 ความหมาย ซึ่งเป็นความหมายทางกายภาพซึ่งแสดงกิริยาอาการที่ใช้ฟัน จำนวน 5 ความหมาย และความหมายเชิงเปรียบเทียบเกี่ยวกับการใช้ฟัน จำนวน 4 ความหมาย โดยหากเป็นความหมายทางกายภาพซึ่งแสดงกิริยาอาการที่ใช้ฟัน คือ เอาฟันกัดเพื่อให้เกิดผลต่าง ๆ ผู้กระทำมีทั้งมนุษย์และสัตว์ ผู้ถูกกระทำมีทั้งมนุษย์ สัตว์ พืช อาหาร และวัตถุสิ่งของ โดยมีเครื่องมือคือ ฟัน แต่หากเป็นความหมายเชิงเปรียบเทียบเกี่ยวกับการใช้ฟัน ผู้กระทำ ได้แก่ มนุษย์ และสิ่งที่ไม่มีชีวิต เช่น สารเคมี ผู้ถูกกระทำ มีทั้งมนุษย์ อวัยวะของมนุษย์และสัตว์ และวัตถุสิ่งของ โดยมีเครื่องมือ เช่น สารเคมี คำพูด ซึ่งความหมายต่าง ๆ ของคำว่า “กัด” ในภาษาไทย ทั้ง 9 ความหมายนี้ มีความสัมพันธ์กันทางความหมาย ทั้งนี้ คำว่า “กัด” ในความหมายต่าง ๆ จะปรากฏในโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ที่แตกต่างกัน ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 โครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ของคำว่า “กัด” ในภาษาไทยแต่ละความหมาย

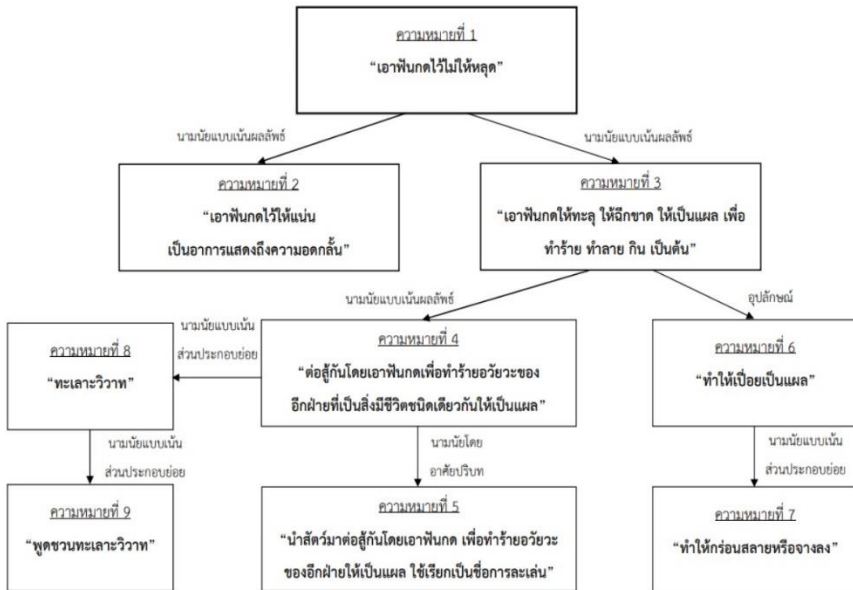
ลำดับที่	ความหมาย	โครงสร้างทางวากยสัมพันธ์	ตัวอย่าง
1	เอาฟันกัดไว้ไม่ให้หลุด	นามวลี ₁ + “กัด” + นามวลี ₂	เขากัดผ้า
2	เอาฟันกัดไว้ให้แน่น เป็นอาการแสดงถึง ความอดกลั้น	นามวลี ₁ + “กัด” + นามวลี ₂ + (คำเชื่อม “เพื่อ”) + อนุประโยค	เขากัดฟัน เพื่อข่มความโกรธ

ลำดับที่	ความหมาย	โครงสร้างทางวากยสัมพันธ์	ตัวอย่าง
3	เอาพินกดให้ทะเล ให้ ฉีกขาด ให้เป็นแผล เพื่อทำร้าย ทำลาย กิน เป็นต้น	นามวลี ₁ + “กัด” + นามวลี ₂	เธอกัดอาหาร, ฉันทัดเล็บ, มดกัดคน
4	ต่อสู้กันโดยเอาพินกด เพื่อทำร้ายอวัยวะ ของอีกฝ่ายที่เป็น สิ่งมีชีวิตชนิดเดียวกัน ให้เป็นแผล	นามวลี ₁ + “กัด” + (นามวลี ₂)	เขากัดคอเธอ, คนกัดกัน, เสือกัดกัน
5	นำสัตว์มาต่อสู้กัน โดยเอาพินกดเพื่อทำ ร้ายอวัยวะของอีก ฝ่ายให้เป็นแผล ใช้ เรียกเป็นชื่อการเล่น	นามวลี ₁ + “กัด” + (นามวลี ₂)	ปลากัดกัน
		“พินัน” + “กัด” + นามวลี	พินันกัดปลา
6	ทำให้เปื่อยเป็นแผล	นามวลี ₁ + “กัด” + นามวลี ₂	ยากัดกระเพาะ, น้ำกัดเท้า
7	ทำให้กร่อนสลายหรือ จางลง	นามวลี ₁ + “กัด” + นามวลี ₂	น้ำยากัดผม, น้ำยาเคมีกัดวัตถุ ทองเหลือง
8	ทะเลาะวิวาท	นามวลี ₁ + “กัด” + นามวลี ₂ (“กัน”)	คูกรณีกัดกัน
9	พูดชวนทะเลาะวิวาท	นามวลี ₁ + “กัด” + นามวลี ₂	หล่อนกัดฉัน, เขาโดนเพื่อนกัด

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า คำว่า “กัฏ” ในแต่ละความหมายจะปรากฏในโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ที่แตกต่างกัน ซึ่งแม้ว่าอาจมีบางความหมายที่ปรากฏในโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ที่คล้ายคลึงกันบ้าง ได้แก่ $นามวลี_1 + “กัฏ” + นามวลี_2$ แต่นามวลีที่เป็นองค์ประกอบในโครงสร้างดังกล่าวจะต้องมีความแตกต่างกัน ดังที่แสดงไว้ในตารางที่ 1 ตัวอย่างเช่น ความหมายที่ 6 และความหมายที่ 9 ที่คำว่า “กัฏ” ดังกล่าวจะปรากฏในโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ที่เหมือนกัน คือ $นามวลี_1 + “กัฏ” + นามวลี_2$ แต่นามวลีที่เป็นองค์ประกอบของทั้งสองโครงสร้างจะมีความแตกต่างกัน โดยสำหรับความหมายที่ 6 ‘ทำให้เปื่อยเป็นแผล’ นามวลีแรก ได้แก่ *น้ำ ยา สารเคมี* ซึ่งเป็นสิ่งที่สามารถทำให้นามวลีที่สองเปื่อยเป็นแผลได้ ส่วนนามวลีที่สอง ได้แก่ *อวัยวะของมนุษย์* เช่น *มือ เท้า กระเพาะ* ซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกทำให้เปื่อยเป็นแผลได้ ในขณะที่ความหมายที่ 9 ‘พูดชวนทะเลาะวิวาท’ นามวลีทั้งสองล้วนเป็นมนุษย์ ดังนั้น แม้คำว่า “กัฏ” ในความหมายที่ 6 และความหมายที่ 9 จะปรากฏในโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ที่เหมือนกัน แต่ปรากฏร่วมกับนามวลีที่แตกต่างกัน การพิจารณาโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ร่วมกับนามวลีที่เป็นองค์ประกอบของโครงสร้างนั้น ๆ จะช่วยให้สามารถจำแนกความหมายของคำว่า “กัฏ” ได้อย่างชัดเจน ทั้งนี้ จากการศึกษาความหมายของคำว่า “กัฏ” ทั้ง 9 ความหมาย พบว่า ความหมายต่าง ๆ ของคำว่า “กัฏ” มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ซึ่งจะได้กล่าวถึงในหัวข้อต่อไป

ความสัมพันธ์ระหว่างความหมายของคำว่า “กัฏ” ในภาษาไทย

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ทางความหมายของคำว่า “กัฏ” ในภาษาไทย พบว่า มีการขยายความหมายจากความหมายทางกายภาพซึ่งแสดงกิริยาอาการที่ใช้ฟันไปสู่ความหมายเชิงเปรียบเทียบเกี่ยวกับการใช้ฟัน ผ่านกระบวนการทางปริชาน ได้แก่ กระบวนการอุปลักษณ์ และกระบวนการนามนัย ซึ่งสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

ภาพที่ 1 การขยายความหมายของคำว่า “ก๊าด” ในภาษาไทย

ความหมายที่ 1 ถึง ความหมายที่ 5 เป็นความหมายทางกายภาพซึ่งแสดงกิริยาอาการที่ใช้พิน ส่วนความหมายที่ 6 ถึงความหมายที่ 9 เป็นความหมายเชิงเปรียบเทียบกับการใช้พิน โดยความหมายที่ 1 ‘เอาพินกดไว้ไม่ให้หลุด’ เช่น กัดผ้า กัดของเล่น เป็นความหมายพื้นฐานของคำว่า “ก๊าด” ซึ่งเป็นความหมายที่เป็นรูปธรรมที่สุดและสัมพันธ์กับความหมายอื่น ๆ ทุกความหมาย

จากภาพที่ 1 จะเห็นได้ว่า ความหมายที่ 1 ‘เอาพินกดไว้ไม่ให้หลุด’ มีความสัมพันธ์กับความหมายอื่น ๆ โดยขยายความหมายไปยังความหมายที่ 2 ‘เอาพินกดไว้ให้แน่น เป็นการแสดงถึงความออกคั่น’ ด้วยกระบวนการนามนัยแบบเน้นผลลัพธ์ ซึ่งเป็นการขยายความหมายไปสู่ผลลัพธ์ของการกระทำโดยคำกิริยา “ก๊าด” กล่าวคือ

การเอาพินกดไว้ไม่ให้หลุดในบางกรณี เช่น *กัณฑ์ กัดลิ้น* ทำไปเพื่อควบคุมตนเองให้อดกลั่นจากการกระทำต่าง ๆ เช่น อดกลั่นการแสดงความโกรธ อดกลั่นการพูด ดังนั้น ความหมายพื้นฐาน ‘เอาพินกดไว้ไม่ให้หลุด’ จึงขยายไปสู่ความหมายที่บ่งบอกถึงการแสดงความอดกลั่น คือ ความหมายที่ 2 ‘เอาพินกดไว้ให้แน่น เป็นอาการแสดงถึงความอดกลั่น’

ความหมายที่ 1 ‘เอาพินกดไว้ไม่ให้หลุด’ ขยายความหมายไปยังความหมายที่ 3 ‘เอาพินกดให้ทะลุ ให้ฉีกขาด ให้เป็นแผล เพื่อทำร้าย ทำลาย กิน เป็นต้น’ ด้วยกระบวนการนามนัยแบบเน้นผลลัพธ์ ซึ่งเป็นการขยายความหมายไปสู่ผลลัพธ์ของการกระทำโดยคำกริยา “กัด” กล่าวคือ การเอาพินกดไว้ไม่ให้หลุดในบางกรณี เช่น ฉันท*กัด*เล็บ, รุก*กัด*กระรอก, มด*กัด*คน, เธอ*กัด*อาหาร ทำไปเพื่อทำร้าย ทำลาย หรือกิน โดยสิ่งที่เป็นผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น คือ รอยทะลุ รอยฉีกขาด หรือรอยแผล โดยที่บางครั้งชิ้นส่วนของสิ่งที่ถูก *กัด* ยังอยู่ติดกัน แต่บางครั้งชิ้นส่วนของสิ่งที่ถูก *กัด* ได้ขาดออกจากกัน ดังนั้น ความหมายพื้นฐาน ‘เอาพินกดไว้ไม่ให้หลุด’ จึงขยายไปสู่ความหมายที่บ่งบอกถึงการเอาพินกดจนเกิดรอยทะลุ รอยฉีกขาด หรือรอยแผล คือ ความหมายที่ 3 ‘เอาพินกดให้ทะลุให้ฉีกขาด ให้เป็นแผล เพื่อทำร้าย ทำลาย กิน เป็นต้น’

ความหมายที่ 3 ‘เอาพินกดให้ทะลุ ให้ฉีกขาด ให้เป็นแผล เพื่อทำร้าย ทำลาย กิน เป็นต้น’ ขยายความหมายไปยังความหมายที่ 4 ‘ต่อสู้กันโดยเอาพินกดเพื่อทำร้าย อวัยวะของอีกฝ่ายที่เป็นสิ่งมีชีวิตชนิดเดียวกันให้เป็นแผล’ ด้วยกระบวนการนามนัยแบบเน้นผลลัพธ์ ซึ่งเป็นการขยายความหมายไปสู่ผลลัพธ์ของการกระทำโดยคำกริยา “กัด” กล่าวคือ การกัดกันของสิ่งมีชีวิตชนิดเดียวกัน เช่น มนุษย์กัดกับมนุษย์ ในประโยค *เขา*กัด*คอเธอ* หรือสัตว์กัดกับสัตว์ ในประโยค *เสือ*กัด*กัน* ซึ่งเอาพินกดจนทำให้อีกฝ่ายเป็นแผล อาจมองว่าเป็นการต่อสู้ระหว่างสิ่งมีชีวิตชนิดเดียวกันได้ ดังนั้น ความหมายที่ 3 ‘เอาพินกดให้ทะลุ ให้ฉีกขาด ให้เป็นแผล เพื่อทำร้าย ทำลาย กิน เป็นต้น’ จึงขยายไปสู่

ความหมายที่บ่งบอกถึงการต่อสู้โดยใช้ฟัน คือ ความหมายที่ 4 ‘ต่อสู้กันโดยเอาฟันกัดเพื่อทำร้ายอวัยวะของอีกฝ่ายที่เป็นสิ่งมีชีวิตชนิดเดียวกันให้เป็นแผล’

ความหมายที่ 4 ‘ต่อสู้กันโดยเอาฟันกัดเพื่อทำร้ายอวัยวะของอีกฝ่ายที่เป็นสิ่งมีชีวิตชนิดเดียวกันให้เป็นแผล’ ขยายความหมายไปยังความหมายที่ 5 ‘นำสัตว์มาต่อสู้กันโดยเอาฟันกัดเพื่อทำร้ายอวัยวะของอีกฝ่ายให้เป็นแผล ใช้เรียกเป็นชื่อการละเล่น’ ด้วยกระบวนการนามนัยโดยอาศัยปริบท ซึ่งเป็นการขยายความหมายไปสู่ปริบทที่การกระทำ “กัด” นั้นปรากฏอยู่ กล่าวคือ การที่สัตว์บางชนิดกัดกัน เช่น *ปลากัดปลา* *จิ้งหรีดกัดจิ้งหรีด* ได้เริ่มขยายความหมายจากการกัดกันของสัตว์ ไปยังความหมายที่เป็นชื่อเรียกการละเล่นหรือการพนัน เช่น *กัดปลา* *กัดจิ้งหรีด* เนื่องมาจากปริบทสังคมไทยที่ผู้คนนิยมนำปลามากัดกันหรือนำจิ้งหรีดมากัดกันเพื่อความเพลิดเพลินและต่อมาได้กลายเป็นการพนัน ข้อความ *กัดปลา* *กัดจิ้งหรีด* จึงกลายเป็นชื่อเรียกการละเล่นตามปริบทสังคมไทย ดังนั้น ความหมายที่ 4 ‘ต่อสู้กันโดยเอาฟันกัดเพื่อทำร้ายอวัยวะของอีกฝ่ายที่เป็นสิ่งมีชีวิตชนิดเดียวกันให้เป็นแผล’ จึงขยายไปสู่ความหมายที่บ่งบอกถึงการต่อสู้ของสัตว์โดยใช้ฟัน ซึ่งมนุษย์นำมาเป็นการละเล่น คือ ความหมายที่ 5 ‘นำสัตว์มาต่อสู้กันโดยเอาฟันกัดเพื่อทำร้ายอวัยวะของอีกฝ่ายให้เป็นแผล ใช้เรียกเป็นชื่อการละเล่น’ โดยตั้งแต่ความหมายที่ 1 ถึงความหมายที่ 5 เป็นความหมายทางกายภาพซึ่งแสดงกิริยาอาการที่ใช้ฟัน นั่นคือ ใช้ฟันเป็นเครื่องมือในการกัด

ความหมายที่ 6 ถึงความหมายที่ 9 เป็นความหมายเชิงเปรียบเทียบเกี่ยวกับการใช้ฟัน นั่นคือ ไม่ได้ใช้ฟันเป็นเครื่องมือในการกัด แต่ใช้สิ่งอื่นที่มีลักษณะบางอย่างเหมือนฟันหรือเกี่ยวข้องกับฟันเป็นเครื่องมือในการกัด โดยความหมายที่ 3 ‘เอาฟันกัดให้ทะลุให้ฉีกขาด ให้เป็นแผล เพื่อทำร้าย ทำลาย กิน เป็นต้น’ ได้ขยายความหมายไปยังความหมายที่ 6 ‘ทำให้เปื่อยเป็นแผล’ ด้วยกระบวนการอุปลักษณ์ที่ความหมายแก่น ซึ่งเป็นการปรับใช้ความหมายของคำกริยาที่เป็นความหมายแก่นโดยเปรียบกับสิ่งอื่น กล่าวคือ เป็นการเชื่อมโยงความหมายระหว่างวงความหมายหรือวงมโนทัศน์ 2 วง ได้แก่

วงต้นเค้า (source domain) และวงเป้าหมาย (target domain) โดยวงต้นเค้าเกี่ยวกับการทำให้เป็นแผลด้วยฟัน ส่วนวงเป้าหมายเกี่ยวกับการทำให้เป็นแผลด้วยสิ่งอื่นที่ไม่ใช่ฟัน เช่น *สารเคมี ยา น้ำ* ซึ่งมีฤทธิ์ทำให้ก่อวัยวะในร่างกายของมนุษย์เปื่อยเป็นแผลได้ เปรียบได้กับสิ่งเหล่านั้นมีฟันที่สามารถกัดให้เป็นแผลได้ จึงนำคำกริยาว่า “กัด” ไปใช้กับสิ่งเหล่านั้น ตัวอย่างเช่น *ยากัดกระเพาะ ผงซักฟอกกัดมือ น้ำกัดเท้า* โดยเป็นการนำคำกริยาว่า “กัด” ที่แสดงกิริยาอาการของฟันไปใช้กับสิ่งอื่นที่ไม่ใช่ฟัน จึงถือเป็นการเชื่อมโยงความหมายระหว่างวงมโนทัศน์ที่เป็นวงต้นเคื่อกับวงเป้าหมาย ดังนั้นความหมายที่ 3 ‘เอาฟันกัดให้ทะลุ ให้ฉีกขาด ให้เป็นแผล เพื่อทำร้าย ทำลาย กิน เป็นต้น’ ซึ่งเป็นการกัดโดยใช้ฟัน จึงขยายไปสู่ความหมายที่บ่งบอกถึงการกัดโดยไม่ใช้ฟัน คือความหมายที่ 6 ‘ทำให้เปื่อยเป็นแผล’ โดยเป็นการขยายความหมายจากความหมายที่เป็นรูปธรรมไปสู่ความหมายที่เป็นนามธรรม คือ จากความหมายทางกายภาพซึ่งแสดงกิริยาอาการที่ใช้ฟันในความหมายที่ 3 ได้ขยายไปสู่ความหมายเชิงเปรียบเกี่ยวกับการใช้ฟันว่าเป็นการกัดโดยไม่ใช้ฟัน โดยเป็นการทำให้เปื่อยเป็นแผลด้วยสารเคมีในความหมายที่ 6

ความหมายที่ 6 ‘ทำให้เปื่อยเป็นแผล’ ขยายความหมายไปยังความหมายที่ 7 ‘ทำให้กร่อนสลายหรือจางลง’ ด้วยกระบวนการนามนัยแบบเน้นส่วนประกอบย่อย ซึ่งเป็นการขยายความหมายจากการเลือกส่วนประกอบหนึ่งจากเหตุการณ์ทั้งหมดของคำกริยา “กัด” มาใช้แทน กล่าวคือ ในความหมายที่ 6 ‘ทำให้เปื่อยเป็นแผล’ ประกอบด้วยส่วนประกอบย่อย ได้แก่ ใช้สิ่งซึ่งไม่ใช่ฟันแต่เปรียบได้กับฟัน ทำให้อวัยวะในร่างกายเปื่อยเป็นแผล และทำให้ชิ้นส่วนในร่างกายหลุดลอกออกมา สำหรับความหมายที่ 7 ได้เลือกส่วนประกอบย่อย อันได้แก่ ทำให้ชิ้นส่วนในร่างกายหลุดลอกออกมา มาใช้ในความหมายนี้ โดยมองว่าการที่ใช้สารเคมีทำให้สัสมหรือสีเ็นอ่อนลง เปรียบได้กับการทำให้ชิ้นส่วนในร่างกายหลุดลอกออกมา นั่นคือ การกัดสีจนสีเดิมหลุดลอกออกมาจนได้สีที่อ่อนกว่าเดิมหรือสีที่จางลง และการที่ใช้สารเคมีทำให้คราบสกปรกที่ติดอยู่บนวัตถุของเหลืองหลุดลอกออกมา เปรียบได้กับการทำให้

ขึ้นส่วนในร่างกายหลุดลอกออกมา จึงถือเป็นการทำให้กร่อนสลายหรือจางลง ดังนั้น ความหมายที่ 6 ‘ทำให้เปียกเป็นแผล’ จึงขยายไปสู่ความหมายที่บ่งบอกถึงการหลุดลอกออกมาจนเป็นการกร่อนสลายหรือทำให้สีจางลง คือ ความหมายที่ 7 ‘ทำให้กร่อนสลายหรือจางลง’ โดยแรงกระทำที่ทำให้จางลงในความหมายที่ 7 นี้ เน้นการกระทำต่อพื้นผิวของอวัยวะหรือวัตถุสิ่งของมากกว่าการทำลายถึงเนื้อใน จนฉีกขาดเป็นแผลเหมือนคำว่า “กัด” ในความหมายที่ 6

นอกจากนี้ ยังพบความหมายเชิงเปรียบเกี่ยวกับการใช้ฟัน โดยเป็นความหมายที่เกี่ยวกับการใช้คำพูดเพื่อต่อสู้แทนการใช้ฟันเพื่อต่อสู้ ในความหมายที่ 8 ‘ทะเลาะวิวาท’ โดยความหมายที่ 8 เกิดจากการขยายความหมายของความหมายที่ 4 ‘ต่อสู้กัน’ โดยเอาฟันกัดเพื่อทำร้ายอวัยวะของอีกฝ่ายที่เป็นสิ่งมีชีวิตชนิดเดียวกันให้เป็นแผล’ ด้วยกระบวนการนามนัยแบบเน้นส่วนประกอบย่อย ซึ่งเป็นการขยายความหมายจากการเลือกส่วนประกอบหนึ่งจากเหตุการณ์ทั้งหมดของคำกริยา “กัด” มาใช้แทน กล่าวคือ ในความหมายที่ 4 ประกอบด้วยส่วนประกอบย่อย ได้แก่ ใช้ปากเพื่อต่อสู้ และทำร้ายให้เป็นแผล สำหรับความหมายที่ 8 ได้เลือกส่วนประกอบย่อย คือ ใช้ปากเพื่อต่อสู้ โดยมองว่าฟันเป็นสิ่งที่อยู่ในปาก ดังนั้นการใช้ปากเพื่อต่อสู้จึงมีความหมายที่ใกล้ชิดติดกันกับการใช้ฟันเพื่อต่อสู้ ซึ่งในกรณีนี้เป็นการต่อสู้ที่ไม่ได้ใช้ฟันกัดกันให้เป็นแผล แต่เป็นการต่อสู้ที่ใช้คำพูดซึ่งออกจากปากในการโจมตีกันและกันเพื่อโต้เถียงให้ได้ชัยชนะ โดยเป็นการใช้ปากต่อสู้เช่นเดียวกับในความหมายที่ 4 หากแต่ความหมายที่ 8 ไม่ได้ใช้ฟัน นอกจากนี้ ความหมายที่ 8 ยังมีนัยของการเปรียบเทียบกับมนุษย์กับสัตว์ ด้วย เนื่องจากเวลาที่สัตว์ทะเลาะกันมักแสดงออกด้วยการกัดกันโดยใช้ฟัน ในขณะที่เวลามนุษย์ทะเลาะกันมักแสดงออกด้วยการโจมตีกันด้วยคำพูด ทั้งนี้ หากมองในแง่ของการทะเลาะวิวาท พบว่า บางครั้งมีการใช้ฟันเพื่อกัดกันให้เป็นแผลด้วย ด้วยเหตุนี้ การ “กัด” จึงอาจมองว่าเป็นส่วนหนึ่งของการ “ทะเลาะวิวาท” ได้ ดังนั้น ความหมายที่ 4 ‘ต่อสู้กันโดยเอาฟันกัดเพื่อทำร้ายอวัยวะของอีกฝ่ายที่เป็นสิ่งมีชีวิตชนิดเดียวกัน

ให้เป็นแผล’ จึงขยายไปสู่ความหมายที่บ่งบอกถึงการต่อสู้กันโดยใช้คำพูดโต้เถียงกัน คือ ความหมายที่ 8 ‘ทะเลาะวิวาท’

ความหมายที่ 8 ‘ทะเลาะวิวาท’ ขยายความหมายไปยังความหมายที่ 9 ‘พูดชวนทะเลาะวิวาท’ ด้วยกระบวนการนามนัยแบบเน้นส่วนประกอบย่อย ซึ่งเป็นการขยายความหมายจากการเลือกส่วนประกอบหนึ่งจากเหตุการณ์ทั้งหมดของคำกริยา “กัด” มาใช้แทน กล่าวคือ ในความหมายที่ 8 ‘ทะเลาะวิวาท’ ประกอบด้วยส่วนประกอบย่อย ได้แก่ ใช้คำพูดทำร้ายอีกฝ่าย โต้เถียง และต่อสู้ สำหรับความหมายที่ 9 ได้เลือกส่วนประกอบย่อย อันได้แก่ ใช้คำพูดทำร้ายอีกฝ่าย มาใช้ในความหมายนี้ โดยมองว่าการใช้คำพูดทำร้ายอีกฝ่าย ทำให้อีกฝ่ายเสียใจ เสียความรู้สึก ทำให้เกิดแผลทางใจ เปรียบได้กับการใช้ฟันเพื่อทำร้ายอีกฝ่ายซึ่งทำให้เกิดแผลทางกาย อีกทั้งการใช้คำพูดทำร้ายอีกฝ่ายยังอาจนำไปสู่การทะเลาะวิวาทได้ ดังนั้น ความหมายที่ 8 ‘ทะเลาะวิวาท’ จึงขยายไปสู่ความหมายที่บ่งบอกถึงการใช้คำพูดทำร้ายอีกฝ่าย ซึ่งอาจนำไปสู่การทะเลาะวิวาท การโต้เถียง การต่อสู้กันได้ คือ ความหมายที่ 9 ‘พูดชวนทะเลาะวิวาท’ ซึ่งการพูดชวนทะเลาะวิวาทนี้อาจทำให้เกิดการทะเลาะวิวาทหรือไม่ก็ได้

ความหมายทั้ง 9 ความหมายของคำว่า “กัด” ล้วนมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน คำว่า “กัด” มีการขยายความหมายจากความหมายทางกายภาพซึ่งแสดงกริยาอาการที่ใช้ฟันไปสู่ความหมายเชิงเปรียบเทียบเกี่ยวกับการใช้ฟัน ผ่านกระบวนการทางปริชาน ได้แก่ กระบวนการอุปลักษณ์ และกระบวนการนามนัย ซึ่งจำแนกได้เป็น 4 รูปแบบ คือ กระบวนการอุปลักษณ์ที่ความหมายแก่น กระบวนการนามนัยแบบเน้นผลลัพธ์ กระบวนการนามนัยโดยอาศัยบริบท และกระบวนการนามนัยแบบเน้นส่วนประกอบย่อย โดยความหมายพื้นฐานของคำว่า “กัด” คือความหมายที่ 1 ‘เอาฟันกัดไว้ไม่ให้หลุด’ ซึ่งขยายไปสู่ความหมายอื่น ๆ อีกมากมาย

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ทางความหมายของคำว่า “กัด” ในภาษาไทย ช่วยยืนยันได้ว่า คำว่า “กัด” ในภาษาไทยเป็นคำหลายความหมาย เนื่องจากคำว่า “กัด”

มีความหมายหลายอย่าง และความหมายต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน โดยมีการขยายความหมายผ่านกระบวนการทางปริชาน 2 กระบวนการ อันได้แก่ กระบวนการอุปลักษณ์ และกระบวนการนามนัย

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์ความหมายของคำว่า “กัฏ” ในภาษาไทย พบว่า ความหมายของคำว่า “กัฏ” ในภาษาไทย มีทั้งหมด 9 ความหมาย ได้แก่ 1) เอาพินกดไว้ไม่ให้หลุด 2) เอาพินกดไว้ให้แน่น เป็นอาการแสดงถึงความอดกลั้น 3) เอาพินกดให้ทะลุ ให้ฉีกขาด ให้เป็นแผล เพื่อทำร้าย ทำลาย กิน เป็นต้น 4) ต่อกู้กันโดยเอาพินกดเพื่อทำร้ายอวัยวะของอีกฝ่ายที่เป็นสิ่งมีชีวิตชนิดเดียวกันให้เป็นแผล 5) นำสัตว์มาต่อกู้กันโดยเอาพินกดเพื่อทำร้ายอวัยวะของอีกฝ่ายให้เป็นแผล ใช้เรียกเป็นชื่อการละเล่น 6) ทำให้เปื่อย เป็นแผล 7) ทำให้กร่อนสลายหรือจางลง 8) ทะเลาะวิวาท และ 9) พุดชวนทะเลาะวิวาท จากความหมายของคำว่า “กัฏ” ทั้ง 9 ความหมาย จำแนกเป็น ความหมายทางกายภาพซึ่งแสดงกิริยาอาการที่ใช้พิน จำนวน 5 ความหมาย ได้แก่ ความหมายที่ 1 ความหมายที่ 2 ความหมายที่ 3 ความหมายที่ 4 และความหมายที่ 5 และความหมายเชิงเปรียบเทียบเกี่ยวกับการใช้พิน จำนวน 4 ความหมาย ได้แก่ ความหมายที่ 6 ความหมายที่ 7 ความหมายที่ 8 และความหมายที่ 9 โดยหากเป็นความหมายทางกายภาพซึ่งแสดงกิริยาอาการที่ใช้พิน คือ เอาพินกดเพื่อให้เกิดผลต่าง ๆ ผู้กระทำมีทั้งมนุษย์และสัตว์ ผู้ถูกกระทำมีทั้งมนุษย์ สัตว์ พืช อาหาร และวัตถุสิ่งของ โดยมีเครื่องมือคือ พิน แต่หากเป็นความหมายเชิงเปรียบเทียบเกี่ยวกับการใช้พิน ผู้กระทำ ได้แก่ มนุษย์ และสิ่งที่ไม่มีชีวิต เช่น สารเคมี ผู้ถูกกระทำ มีทั้งมนุษย์ อวัยวะของมนุษย์และสัตว์ และวัตถุสิ่งของ โดยมีเครื่องมือ เช่น สารเคมี คำพูด เป็นต้น ความหมายของคำว่า “กัฏ” ในภาษาไทย ทั้ง 9 ความหมายนี้ มีความสัมพันธ์กันทางความหมาย

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ทางความหมายของคำว่า “กัฏ” ในภาษาไทย พบว่า ความหมายทั้ง 9 ความหมายของคำว่า “กัฏ” ล้วนมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน

คำว่า “กัฏ” มีการขยายความหมายจากความหมายทางกายภาพซึ่งแสดงกิริยาอาการที่ใช้ฟันไปสู่ความหมายเชิงเปรียบเทียบเกี่ยวกับการใช้ฟัน ผ่านกระบวนการทางปริชาน คือ กระบวนการอุปลักษณ์ และกระบวนการนามนัย โดยรูปแบบของกระบวนการขยายความหมายตามทฤษฎีคำหลายความหมายสี่ประเภท (Four categories theory of polysemy) ของ Riemer (2005) ได้เป็น 4 รูปแบบ ได้แก่ กระบวนการอุปลักษณ์ ที่ความหมายแก่น กระบวนการนามนัยแบบเน้นผลลัพธ์ กระบวนการนามนัยโดยอาศัยปริบท และกระบวนการนามนัยแบบเน้นส่วนประกอบย่อย โดยความหมายพื้นฐานของคำว่า “กัฏ” คือ ความหมายที่ 1 ‘เอาฟันกัดไว้ไม่ให้หลุด’ ซึ่งขยายไปสู่ความหมายอื่น ๆ อีกมากมาย

ผลการวิจัยบรรลุดัชนีประสงค์ของการวิจัยทั้ง 2 ข้อ โดยผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมติฐาน ข้อ 1. “ความหมายของคำว่า “กัฏ” ในภาษาไทย มีทั้งความหมายทางกายภาพซึ่งแสดงกิริยาอาการที่ใช้ฟัน และความหมายเชิงเปรียบเทียบเกี่ยวกับการใช้ฟัน” โดยพบความหมายของคำว่า “กัฏ” ในภาษาไทยทั้งหมดจำนวน 9 ความหมาย ซึ่งจากความหมายของคำว่า “กัฏ” ทั้ง 9 ความหมาย จำแนกเป็น ความหมายทางกายภาพซึ่งแสดงกิริยาอาการที่ใช้ฟัน จำนวน 5 ความหมาย ได้แก่ ความหมายที่ 1 ความหมายที่ 2 ความหมายที่ 3 ความหมายที่ 4 และความหมายที่ 5 และความหมายเชิงเปรียบเทียบเกี่ยวกับการใช้ฟัน จำนวน 4 ความหมาย ได้แก่ ความหมายที่ 6 ความหมายที่ 7 ความหมายที่ 8 และความหมายที่ 9 ทั้งนี้ ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับสมมติฐาน ข้อ 2. “ความสัมพันธ์ทางความหมายของคำว่า “กัฏ” ในภาษาไทย คือ มีการขยายความหมายจากความหมายทางกายภาพซึ่งแสดงกิริยาอาการที่ใช้ฟันไปสู่ความหมายเชิงเปรียบเทียบเกี่ยวกับการใช้ฟัน ผ่านกระบวนการทางปริชานที่สำคัญ ได้แก่ กระบวนการอุปลักษณ์ และกระบวนการนามนัย” โดยพบว่า ความหมายทั้ง 9 ความหมายของคำว่า “กัฏ” ล้วนมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน คำว่า “กัฏ” มีการขยายความหมายจากความหมายทางกายภาพซึ่งแสดงกิริยาอาการที่ใช้ฟัน และความหมายเชิงเปรียบเทียบ

การใช้ฟัน ผ่านกระบวนการทางปริศนา ได้แก่ กระบวนการอุปลักษณ์ และกระบวนการนามนัย จำแนกเป็น 4 รูปแบบ ได้แก่ กระบวนการอุปลักษณ์ที่ความหมายแก่น กระบวนการนามนัยแบบเน้นผลลัพธ์ กระบวนการนามนัยโดยอาศัยปริบท และ กระบวนการนามนัยแบบเน้นส่วนประกอบย่อย

การศึกษาความหมายของคำว่า “กัด” ในภาษาไทย ทำให้ทราบมโนทัศน์ของคนไทยว่า คนไทยใช้คำว่า “กัด” คู่กับ ฟัน โดยมองว่า ฟัน คือสิ่งที่สามารถ “กัด” ได้ ซึ่งหมายความว่าสิ่งที่ทำอาการได้เหมือนฟัน เช่น ทำให้ฉีกขาด ทำให้เป็นแผล ฯลฯ โดยมองว่าสิ่งที่ทำอาการได้เหมือนฟันเหล่านั้นเปรียบเสมือนมี ฟัน ซึ่งสามารถ “กัด” ได้ จึงนำคำว่า “กัด” ไปใช้คู่กับคำเหล่านั้นด้วย ตัวอย่างเช่น ยากัดกระเพาะ ผงชักพอก กัดมือ น้ำกัดเท้า ที่นำคำว่า “กัด” ไปใช้ร่วมกับคำว่า ยา ผงชักพอก น้ำ ซึ่งสามารถทำให้อวัยวะในร่างกาย อันได้แก่ กระเพาะ มือ เท้า เป็นแผลได้ เหมือนกับถูกฟันกัด คนไทยจึงมองว่า สิ่งเหล่านั้นมี ฟัน ซึ่งสามารถ “กัด” ได้ จึงนำคำว่า “กัด” ไปใช้กับคำดังกล่าว รวมถึงยังสามารถนำคำว่า “กัด” ไปใช้กับการทะเลาะวิวาทได้ เนื่องจากคนไทยมองว่าการที่คนทะเลาะกันเปรียบเหมือนการที่คนกัดกันหรือสัตว์กัดกันโดยใช้ฟัน ทำให้เป็นแผล ดังนั้น จึงมักเรียกการทะเลาะวิวาทว่า การ “กัด” กันด้วย ทั้งนี้ หากมองในแง่ของกระบวนการออกเสียงพูด พบว่า ฟัน เป็นอวัยวะหรือส่วนที่อยู่ในช่องปาก ซึ่งมีหน้าที่ในการสื่อสารโดยเป็นตำแหน่งที่เกิดเสียง เช่น เสียง /ฟ/ หรือเสียง ฟ ผ ในภาษาไทย ฟันจึงมีหน้าที่ในการสื่อสารนอกเหนือจากหน้าที่ขบเคี้ยวรับประทานอาหาร ผู้วิจัยจึงสันนิษฐานว่า ด้วยเหตุที่ฟันมีหน้าที่ในการสื่อสาร จึงทำให้อัตลักษณ์ที่ใช้ภาษาขยายขอบเขตการใช้คำว่า “กัด” ซึ่งใช้ฟัน ไปสู่การใช้คำว่า “กัด” โดยไม่ใช้ฟัน ซึ่งเป็นข้อความในบริบทของการพูดจาเพื่อทำร้ายจิตใจฝ่ายตรงข้าม โดยแสดงความหมายของการทะเลาะวิวาทหรือพูดชวนทะเลาะวิวาท

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาความหมายของคำว่า “กัด” ในภาษาไทย และศึกษาความสัมพันธ์ทางความหมายของคำว่า “กัด” ในภาษาไทย โดยผู้วิจัยวิเคราะห์ว่า ความหมายที่ 1 ‘เอาฟันกัดไว้ไม่ให้หลุด’ เป็นความหมายพื้นฐาน เนื่องจากผู้วิจัยเห็นว่า

ความหมายที่ 1 เป็นความหมายที่สัมพันธ์กับความหมายอื่น ๆ อีก 8 ความหมาย โดยถือว่าความหมายที่ 1 ครอบคลุมความหมายอื่น ๆ คือ ความหมายที่ 1 เป็นความหมายที่เกี่ยวกับการเอาพินกดสิ่งใดสิ่งหนึ่งไว้ไม่ให้หลุดเพื่อจุดประสงค์ต่าง ๆ ซึ่งครอบคลุมความหมายอื่น ๆ โดยเป็นการเอาพินกดสิ่งใดสิ่งหนึ่งไว้ไม่ให้หลุด เพื่อจุดประสงค์ต่าง ๆ กัน เช่น เพื่อแสดงถึงความอดกลั้น เพื่อทำร้าย เพื่อทำลาย เพื่อกิน ทั้งยังได้ขยายความหมายไปสู่ความหมายที่เป็นนามธรรมมากขึ้น เช่น ความหมายแสดง การทำให้เปื่อยเป็นแผล การกร่อนสลายหรือทำให้จางลง การทะเลาะวิวาท โดยใน ความเห็นของผู้วิจัย แม้ว่าความหมายที่ 1 ‘เอาพินกดไว้ไม่ให้หลุด’ จะเป็นความหมาย พื้นฐานของคำว่า “กัฏ” แต่กลับไม่ใช่ความหมายต้นแบบหรือความหมายที่ผู้คนนึกถึง เป็นอันดับแรก รู้จักดี และใช้บ่อยครั้งที่สุด เพราะแม้แต่ในคลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติ ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ยังพบข้อมูล ในความหมายนี้น้อยมาก โดยผู้วิจัยคาดว่า ความหมายต้นแบบของคำว่า “กัฏ” ในภาษาไทย คือ ความหมายที่ 3 ‘เอาพินกดให้ทะลุ ให้ฉีกขาด ให้เป็นแผล เพื่อทำร้าย ทำลาย กิน เป็นต้น’ เนื่องจากเป็นความหมายที่พบในข้อมูลจากคลังข้อมูลภาษาไทย แห่งชาติ ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เป็นจำนวนมาก

ผู้วิจัยเห็นว่างานวิจัยนี้สามารถนำไปศึกษาต่อยอดได้ โดยอาจวิเคราะห์ หาความหมายต้นแบบของคำว่า “กัฏ” ในภาษาไทย จากข้อมูลในคลังข้อมูลภาษาไทย แห่งชาติ ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และจากการสอบถามกลุ่มตัวอย่างของผู้ใช้ภาษาไทย เพื่อหาข้อสรุปว่า ความหมายที่ 3 ‘เอาพินกดให้ทะลุ ให้ฉีกขาด ให้เป็นแผล เพื่อทำร้าย ทำลาย กิน เป็นต้น’ เป็นความหมายของต้นแบบของคำว่า “กัฏ” ในภาษาไทย จริงหรือไม่ ซึ่งเป็นการศึกษา ความหมายของคำหลายความหมายโดยใช้แนวคิดเรื่องความเป็นต้นแบบ (Prototypicality) ของ Geeraerts (1993) นอกจากนี้ ยังอาจศึกษาความหมายของคำ

ซึ่งใกล้เคียงกับคำว่า “กัฏ” ที่เกี่ยวข้องกับฟัน เช่น คำว่า “ขบ” เพื่อศึกษาเปรียบเทียบกับกระบวนการขยายความหมายของคำว่า “กัฏ” หรืออาจศึกษาความหมายของคำที่มีความหมายว่า “กัฏ” ในภาษาอื่น เพื่อเปรียบเทียบกับความหมายของคำว่า “กัฏ” ในภาษาไทย เพื่อสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับความหมายของคำที่มีความหมายว่า “กัฏ” ในภาษาต่าง ๆ

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กาจบัณฑิต วงศ์ศรี. (2547). *เครือข่ายความหมายของคำว่า ‘ออก’ ในภาษาไทย: การศึกษาแนววรรณศาสตร์ปริชาน*. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- จิรัชย์ หิรัญรัตน์. (2550). *การศึกษาความหมายของคำว่า ‘เอา’ ในภาษาไทย*. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ชัชวดี ศรีลัมพ์. (2538). *การศึกษามโนทัศน์ของคำว่า ‘เข้า’*. (วิทยานิพนธ์ดุสิตบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ปริญญา วงษ์ตะวัน. (2552). *การกลายเป็นอัตวิสัยของคำกริยา “เห็น” ในภาษาไทย*. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ปริญญา วงษ์ตะวัน. (2559). *การบ่งชี้แหล่งที่มาของข้อมูลที่แสดงผ่านอายตณกริยา ในภาษาไทย*. (วิทยานิพนธ์ดุสิตบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ภัทรา พิเชษฐศิลป์. (2556). *มโนทัศน์ของ “XIN” ในภาษาจีนและ “ใจ” ในภาษาไทย: การศึกษาตามแนวทางวรรณศาสตร์ปริชาน*. (วิทยานิพนธ์ดุสิตบัณฑิต สาขาภาษาจีน). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- รุ่งทิพย์ รัตนภาณุสร. (2549). *การขยายความหมายของคำกริยาแสดงการรับรู้ด้วยตา ในภาษาไทย*. (วิทยานิพนธ์ดุสิตบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

- ศุภชัย ตั้ววิชัย. (2557). มโนทัศน์พื้นที่ในภาษาไทย: กรณีศึกษาคำว่า “หลัง” ที่ปรากฏในเว็บไซต์พันทิปดอทคอม. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. 6(1), 131-148.
- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2560). *พจนานุกรมศัพท์ภาษาศาสตร์ (ภาษาศาสตร์ทั่วไป) ฉบับราชบัณฑิตยสภา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานราชบัณฑิตยสภา.
- โสภารวรรณ แสงไชย. (2537). *กริยารอง ขึ้น และ ลง ในภาษาไทย*. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

ภาษาต่างประเทศ

- Geeraerts, D. (1993). Vagueness's puzzles, polysemy's vagaries. *Cognitive Linguistics*. 4(3), 223-272.
- Kövecses, Z. (2002). *Metaphor: A practical introduction*. New York: Oxford University Press.
- Lakoff, G. and M. Johnson. (1980). *Metaphors we live by*. Chicago: University of Chicago Press.
- Taylor, J. (1995). *Linguistics categorization: Prototypes in linguistic theory*. 2nd ed. New York: Oxford University Press.